

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU KUUKIRI 01/2024

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 2. veebruaril

juhatus: juhatus@maastikuarhitekt.ee

Maarja Gustavson (557 9979), Tanel Breede (521 7478)

Silver Riisalo (507 9638), Külli Sepp (514 4443)

koordinaator: Reet Soans info@maastikuarhitekt.ee (5060 834)

kuukiri: Minea Kaplinski-Sauk minea@maastikuarhitekt.ee

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU AASTAPREEMIA LAUREAADID 2023

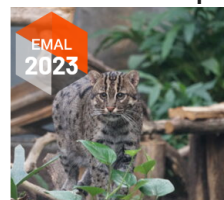
Reedel, 8. detsembril jagati Lillepaviljonis pidulikult auhinna-
tseremoonial aasta arhitektuuripreemiaid ja tunnustati parimaid
arhitektuuritegusid ja -tegijaid. Eesti Kultuurkapitali arhitektuuri
sihtkapital, Eesti Arhitektide Liit, Eesti Sisearhitektide Liit, Eesti
Maastikuarhitektide Liit ja arhitektuuriajakiri MAJA premeerisid
tänavu kokku 14 laureaati – Eesti arhitektuurivaldkonna
väljapaistvamate saavutuste ja teoste autoreid.

Kõikide võidutöödega saate tutvuda [arhitektuuripreemiate
kodulehel](#) ning erisaates “Aasta arhitektuuripreemiad 2023”, mis on
järelvaadatav [Jupiteris](#). Facebookist leiate lisaks fotograaf Raul
Mee meeleoluka [galerii sündmusest](#).

Fotod: Raul Mee

Eesti Maastikuarhitektide Liidu aastapreemia laureaadid on:

Uus-Veerenni park. Juhan Teppart, Mirko Traks, Uku Mark Pärtel, Karin Bachmann, Katariina Lepiku, Kristjan Talistu, Liina-Kai Raivet (Kino maastikuarhitektid). Büstid „Lelud“: Jass Kaselaan.

Lammutatavatest hoonetest saadavate materjalide kasutamist uute hoonete ja/või väliruumi juures ei peeta Eestis veel normiks, pigem vaadeldakse seda kui erandjuhtu. Sageli ei ole asjade väljavahetamine uute vastu seotud mitte nende halva seisukorraga, vaid laiemalt aktsepteeritud mõtteviisiga, et uus tähendab alati paremat. Paljudel juhtudel võib see olla kvaliteedi mõttes hoopis vastupidi. Uus-Veerennis lõhuti vana vundamendi plaat servadest väiksemaks, betoonitükid külvati lastele turnimiseks kuhja ning tekkiv ruum liitus äratuntava mänguväljakuga, kus asuvad kiiged ja turnikas. Mujal muundus laoplatsti asfalt sisselõigete abil puhke- ja mänguruumiks. Krundi servas said asfaldi ja aia vundamendi vahelt välja kasvavad isetekkelised puud ja põõsad samasuguse hoole osaks. Olemasoleva materjaliga mängimisel oli ühtlasi üks teine tagamõte. Vana, muinsusväärtuseta, kore ja väsimismärkidega juhuslik materjal peaks ideaalis mõjuma uude majja ja uude kvartalisse kolinuile vabastavalt: siledaks tooteks kujundatud korterist väljaspool on võimalik leida sundimatu keskkond, mis viib mõtted olmelt igavikulisele ja poeetilisele.

Tallinna Loomaaia ekspositsiooniala „Pilvemets“. Eneli Niinepuu, Jaan Mettik (Sala Terrena), Ragne Sauman (ConArte). Arhitektuurialane konsultatsioon: Riin Kersalu (Kersalu projektbüroo).

Ekspositsiooniala loomiseks tuli arhitektidel end kurssi viia nii Kagu-Aasia taimestiku kui ka kavandatavas keskkonnas elama hakkavate loomade vajadustega. Kuna nii väikesel territooriumil pole võimalik luua tõelist troopilist vihmametsa, püüti valida detaile, mis aitaksid külastajatele vesta lugu maailma liigirikkaimast ökosüsteemist, kus on nii imeliselt toimivat koostööd kui halastamatut konkurentsi. Eri taimegruppide tutvustamiseks on kasvualad jaotatud osadeks, näiteks tarbetailmed nagu banaan, kardemon ja must pipar, puukujuliste sõnajalgade „mets“ jne. Kuna põnevaid plankjuuri hakkavad troopikapuud kasvatama alles mitmekümne meetri kõrgustena, tuli selle kohastumise tutvustamiseks tuua kohale troopiline surnud tüvi. Nõnda on lisaks loomade vaatamisele võimalik teha ka taime-ekskursioone. Koostöös loomaaiaga sündisid ka mugavad puurid ja kunstkaljudesse seatud terraariumid, kuid kahtlemata on projekti osa ka majas vabalt toimetavad elukad, kes omakorda taimestust kujundavad.

Raamat „Vältimatu väliruum“. Karin Bachmann, Mirko Traks, Juhan Teppart, Kristjan Talistu (Kino maastikuarhitektid). Väljaandja: Kino maastikuarhitektid, 2023. Fotod: Kristjan Talistu. Keeletoimetus: Piret Pöldver (Päevakera). Graafiline disain: Martin Rästa (Baas Disain)

Eesti kaasaegsest maastikuarhitektuurist ei ole senini raamatuid kirjutatud. Ilmunud on küll õpikuid, ajalooliste parkide ülevaateid, aiandusraamatuid jpm, kuid kvaliteetse väliliinruumi stardipunkte, põhjuseid ja tegemise viise on süsteemselt kajastatud ainult erialajakirjade artiklites. Raamat vastab Kino maastikuarhitektide töökogemuse abil küsimustele, milline on hea väliruum, mida tuleb seda luues silmas pidada, kellele mida ja kuidas tehakse ning mis on väliruumi kavandades esmatähtis. Raamatus arutlevad arhitektid, maastikuarhitektid, semiootik, meedianõunik jpt. Illustreerimiseks on kasutatud Eestis kavandatud ja välja ehitatud (ja valdavalt ka auhinnatud) lahendusi, mis vastavad hea väliruumi kriteeriumidele. Raamatust on näha, et maastikuarhitektuuriga saab lahendada palju kitsaskohti alates ökoloogilistest probleemidest kuni laste mängu mitmekesisuse ja materjaliringluseni. Hallist kalingurist kaante vahele köidetud kogumikus avaneb värviline ja mitmekesine pilt Kino autorite tööst, mis majakana Eesti maastikuarhitektuuris suunda näitavad.

Eesti arhitektuuripreemiad 2023 aastaraamat

Mööduva aasta parimad hooned, maastikud ja arhitektuurialane tegevus on kaante vahel ehk ilmunud on [Eesti arhitektuuripreemiad 2023 aastaraamat](#), mis sisaldab Eesti Arhitektide Liidu, Eesti Maastikuarhitektide Liidu, Eesti Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapitali ja ajakirja Maja laureaate ning nominente koos žüriide ja kasutajate kommentaaridega.

Eesti arhitektuuripreemiad 2023 aastaraamatu leiab Kumust ja arhitektuurimuseumist, samuti Apollost, Selveritest, Prismadest, R-kioskitest jm. Hind 15€.

Toimetaja: Triin Ojari; kujundus: Eva Unt, Margus Tammik; eesti keele toimetaja ja tõlge: Kerli Linnat; projektijuhid: Kaire Pärnpuu, Kairi Rand; trükkikoda: Printon; uudiskiri: Kaire Pärnpuu; väljaandja: Arhitektuurikirjastus. Toetab: Eesti Kultuurkapital.

Planeeringu infomodeli kasutamise detailanalüüsi tulemuste tutvustamine

11. jaanuaril kell 9:30 toimub ministeeriumite ühishoone Tamme saalis (Suur-Ameerika 1, Tallinn) riigihanke „Planeeringu infomodeli kasutamise detailanalüüs ja prototüüplahenduse loomine“ esimese etapi – detailanalüüsi tulemuste tutvustamine. Hanke läbiviijaks on Kliimaministeerium koostöös Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ja Tallinna linnaga. Hanke võitjaks ja töövõtjaks on Hollandi ettevõtte Future Insight. Ettekanded üritusel viiakse läbi inglise keeles.

Üritusel osalemine tuleb registreerida [SIIN](#). Registreerumine lõpeb 8. jaanuaril või 150 osaleja täitumisel.

MAASTIKUARHITEKTI KUTSE ANDMISE KEVADVOOR 2024

Uus kutse andmise voor on peagi algamas, taotluste esitamise aeg on **15.-21. jaanuaril 2024**.

10. jaanuaril algusega kell 17.00 toimub infotund, kus taotlejaid nõustab hindamiskomisjoni esimees Teele Nigola. Osalemiseks tuleb registreerida 9. jaanuariks kell 15.00. Intervjuud taotlejatega toimuvad 5. märtsil.

Sügisvooruses 2023 anti kutse 9 maastikuarhitektile, nendest 4 olid esmataotlejad.

Lisainfo kutse taotlemise kohta [liidu kodulehel](#).

Selgunud on Keila jõeäärse promenaadi ideevõistluse võitja ja tööde autorid

Konkursi võidutöö kandis märgusõna „JUUR“ ja selle autoriteks on Kadi Nigul, Kristian Nigul, Kadri Uusen, Johanna Etverk ja Katariina Lepiku (OÜ Väli).

II koha saavutas ideekavand märgusõnaga „Minor plus est“ ning selle autoriteks on Milla Hakari, Pia Kuusiniemi, Ahti Launis, Anni Virolainen, Felix Bourgeau, Sean Taylor (Loci Maisema-arkhitektid OY) ning Remi Kübar ja Edgar Kaare (TajuRuum OÜ)

III koha sai ideekavand märgusõnaga „SIUTS-SÄUTS“, mille autoriteks on Birgit Pukk, Signe Kasepalu, Elina Koel ja Kaile Escbaum (AS K-Projekt)

Eripreemia pälvis ideekavand märgusõnaga „PURRE“, mille esitasid OÜ Loovalmaastik ja OÜ Rewild. Töö autorid: Toomas Põld, Maret Abel, Khaled Abdelmonem Sayed Mohamed, Alvin Kanarbik, Mai-Mirjam Kuuskme, Jaanus Remm, Piret Remm.

Žürii kommenteeris võidutööd järgmiselt:

„Töö ühendab elegantse käekirjaga jõepargi ja jõe-äärseid alasid, luues kujunduslikult harmoonilise terviku. Arvestatud on Keila linna rohestruktuuri tervikliku sidumisega („roheline ring“). Töö on teostatud lihtsalt, turvaliselt ja laitmatult, näidates professionaalsust. Uusi elemente on lisatud ettevaatlikult tunnetades olemasoleva looduskeskkonna väärtusi. Positiivseteks aspektideks peeti jõepargi ja jõe-äärsete alade elegantset ühendamist, luues harmoonilise terviku, mis arvestab Keila linna rohestruktuuriga.“ Tööd hinnati lihtsuse, turvalisuse ja professionaalsuse poolest ning žürii kiitis uute elementide tundlikku lisamist, mis austavad olemasolevat looduskeskkonda.

Žürii koosseisus kuulusid maastikuarhitekt Maarja Tüür (žürii esimees), Keila linna abilinnapea Inge Angerjas, Keila linna arhitekt Märt Maripuu, Keila linna planeeringuspetsialist Kadi Tuul, maastikuarhitekt Heiki Kalberg, arhitekt Toomas Paaver, maastikuökoloog Lauri Klein ning kogukonna esindaja ja muinsuskatse spetsialist Kirsi-Merilin Luik. Žürii sekretär (hääleõiguseta) oli Kerttu Kõll.

Esimese koha auhinna väljaandmist toetab Eesti Kultuurkapital.

Kõik ideevõistlusele esitatud tööd on tutvumiseks üleval Harju Maakonnaraamatukogus (Ehitajate tee 1, Keila) jaanuari lõpuni, samuti saab töödega tutvuda [siin](#).

Võidutöö „JUUR“

Järelevaadatav: Planeerimisõigus kui haldusõigus valla- ja linna planeerijatele

Regionaal- ja Põllumajandusministeriumi ruumilise planeerimise osakond (RUPO) korraldab koolituse teemal "Planeerimisõigus kui haldusõigus valla- ja linna planeerijatele", mis on järelevaadatav [SIIN](#). Koolituse eesmärk on anda ruumilise planeerimise valdkonnas tegutsevatele isikutele teemakohane ülevaade haldusõiguse kohaldumisest planeerimismenetluses.

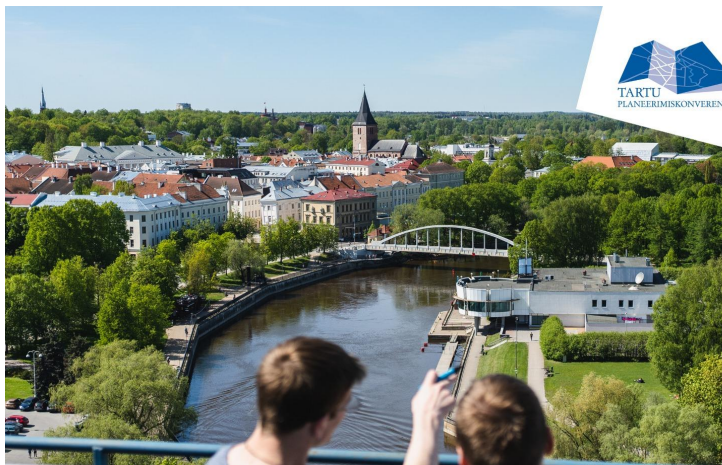
Järelevaadatav: Konverents "Tuleviku roheoskused – kellele ja kuidas?"

21. novembril toimus Eesti Maaülikoolis konverents "Tuleviku roheoskused – kellele ja kuidas?", kus anti ülevaade tegevustest, mille abil toetatakse ettevõtete rohepöördeks vajalike oskuste arendamist. Konverentsi saate järele vaadata [SIIT](#). Konverentsi lehel leiab lisaks videosalvestustele ka ettekannete failid ja galerii.

IX Tartu Planeerimiskonverents 2024

IX Tartu Planeerimiskonverents toimub **14.-15. märtsil** ning selle peateema on "Julge olek planeerimises", mis hõlmab ühelt poolt muutunud julgeolekuolukorra mõju planeerimisele, selle otseseid ja kaudseid ruumimõjusid; teisalt julge olemist innovaatiliste praktikate rakendamisel ja vastuhakul ruumipimedatele või ka ühiskonnale pikas vaates kahjulikele otsustele. Konverentsil diskuteeritakse ühelt poolt energiapuulgeoleku ja -haavatavuse ning riigikaitse objektide planeerimise, aga teisalt ka jõulisema avaliku ruumiloomingu, regionaal- ja linnaplaneerimises NIMBY vältimise ning kodaniku ja planeerija vastutuse üle. Lisainfo [SIIN](#).

TÖÖPAKKUMINE: Hendrikson DGE projektijuht-planeerija

Hendrikson DGE võtab tööle

DETAILPLANEERINGUTE PROJEKTIJUHT-PLANEERIJA

Töö sisuks on kogu detailplaneeringu koostamise protsessi tulemuslik läbiviimine - pakkumisest ja selle koostamiseks vajalikust eeltööst kuni planeeringu kehtestamiseni välja.

See ametikoht sobib Sulle, kui

- Oled koostanud detailplaneeringuid
- Projektijuhina suudad edukalt juhtida planeeringu koostamise protsessi vajalikust eeltööst kuni kehtestamiseni
- Valdad professionaalsel tasemel AutoCad või MicroStation tarkvara
- Oled iseseisev ja proaktiivne
- Hindad tulemuslikku koostööd eri osapooltega

Kasuks tuleb

- Kutsetunnistus (Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7)
- B-kategooria juhiloa olemasolu
- Detailplaneeringute koostamise kogemus Tallinnas ja Harjumaal

Meil on Sulle pakkuda

- Põnevaid projekte üle Eesti
- Koostööd Eesti parimate keskkonnakonsultantide ja planeerijatega
- Täisajaga töökohta ning paindlikku tööaega, sh osalist kaugtöö võimalust
- Lemmikloomasõbralikku kontorit Tallinnas või Tartus
- Sõbralikku ja toetavat tiimi nii Tallinnas kui Tartus
- Erinevaid ühisüritusi, tervisepäevi, spordikompensatsiooni

Kandideerimiseks saada oma CV koos kandideerimissoovi põhjenduse ja palgaootusega **hiljemalt 18.01.2024 aadressile epp@dge.ee**
Lisainfot jagab Epp Zirk epp@dge.ee, 5071 867

VÕISTLUSED:

Pärnu Vallikääru kontserdipaiga arhitektuurivõistlus

Pärnu linnavalitsus kuulutas välja Vallikääru kontserdipaiga arhitektuurivõistluse, et suurendada populaarse ürituste ala kasutusvõimalusi. Arhitektuurivõistluse eesmärk on kontserdipaiga elavdada ning valida vabaõhulavale, pealtvaatajate istumisalale ja abihoonele parim arhitektuurne lahendus, mis sobib linnaehituslikult ja funktsionaalselt ajaloolisse bastionivööndisse.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on **1. veebruaril**. Lisainfo [SIIN](#).

Foto: Maa-ameti fotoladu 2023

Kalasadama kinnistute arhitektuurivõistlus

Kapitel kuulutas välja avatud arhitektuurivõistluse eesmärgiga leida parim arhitektuurne lahendus Tallinnas mere ääres asuvate Kalasadama tn 5, 5a, 7, 7a ja 7b kinnistute hoonestuse ning rannapromenaadi rajamiseks. Kapitel soovib alale rajada avaliku linnaruumi erinevate teenustega, sh vabaõhu-ujulate kompleks, restoran, jahisadam ja turg.

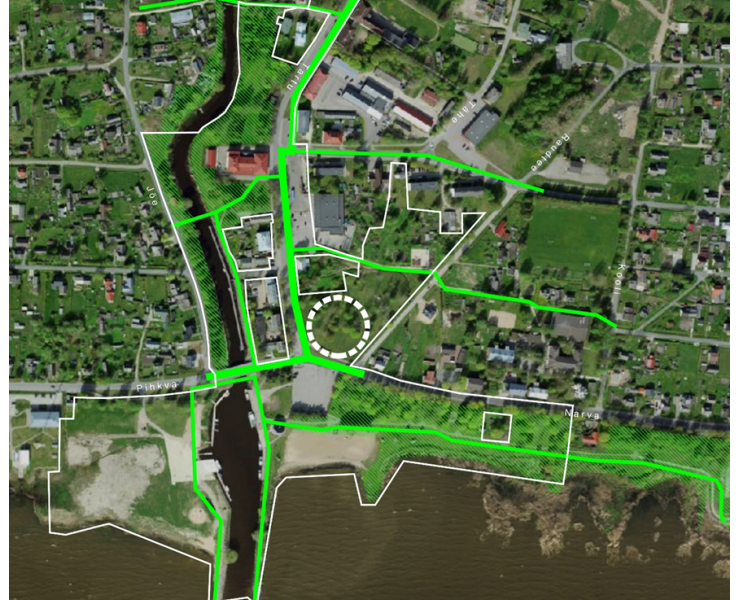
Võistlustööde esitamise tähtaeg on **14. veebruaril**. Lisainfo [SIIN](#).

Mustvee linnakeskuse arhitektuurivõistlus

Võistluse eesmärk on leida Mustvee linna keskosale parim arhitektuurilahendus. Ümberehituse eesmärgiks on ruumi muutmine praegusest lahendusest inimsõbralikumaks ja mitmekesisemaks, tänapäevaseks, esinduslikuks ja ajaloolist pärandit rõhutavaks avalikuks ruumiks, mis pakub meeldivat ja turvalist olemist ning tegevusvõimalusi igas vanuses inimesele igal aastaajal. Mustvee keskuse kaasajastamine peaks andma impulsi kohaliku ettevõtluse ja kultuuri arenguks.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on **27. veebruaril**. Lisainfo [SIIN](#).

ÕPPEREIS TAANI

Liidu liige Sten osales 2.-4. oktoobril Taanis jalgrattakasutuse teemalisel õppereisil "Planning and Promotion of Cycling in Denmark". Õppereisi toetas EMAL loomestipendiumiga.

Teksti ja fotode autor Sten Juur

Saabusin Kopenhaageni kesklinnas asuvasse raudteejaama oktoobri esimesel esmaspäeval, napilt enne kella viit. Ilm oli vihmane ja hall, hotell kõigest paari kilomeetri kaugusel, pagas väike ja õppereisi tutvumisõhtu alguseni mõni tund veel aega. Otsustasin, et hääkene küll, näen järgnevatel päevadel nagunii parimaid näiteid linnas jalgrattaga liiklemisest, proovin siis alustuseks omal jalal leida ka mõned mitte-nii-head. Kujutasin juba ette, kuidas läbi ummikud tossutavate autode mere lastakse mulle kindlasti liiga aeglaselt ülekäigurada ületades signaali või kastetakse mind lombile liiga lähedal kõndides märjaks. Lootsin näha mõnda kummivilistajat, kodaraidpidi koos sõnolevaid jalgrattureid või ohutuledega kõnniteel autos istuvat ossi telefonis ussi mängimas.

Aga ei miskit sellist. Inimesed tundusid olevat rahulikud, kannatlikud, sombused ilmast hoolimata rõõmsad, kiired (aga mitte kiirustavad) ja üksteise ning ümbritseva suhtes tähelepanelikud. Ka linna üldine foon oli sellevõrra mõnusam – müra vähem, õhk värskem, liikumine turvalisem. Kõik näis täiskasvanulik ja etteaimatav, isegi veidike igav (igavuse vastu leiab samas hõlpsamini rohtu kui lärmist ja heitgaasidest tekitatud vaimse ja füüsilise tervise muredele). Igal juhul tundusin ma kõike, mida jalgrattasõidu kasulikkusest räägitakse, nägevat oma silme ees välja mängimas. Seda kõike ei saa küll vaid jalgrataste arvele panna, kuid oluline roll ühiskonna heaolu tõstmisel on sel kindlasti Kopenhaagenis olnud.

Järgmisel kahel päeval sõitsime Kopenhaagenis jalgratastega rohkem maad maha kui Eestis jalgrattateid vast kokku on. Sõitmise ja sõitude vahepeal toimunud loengute koostmõjul tekkis üldisem arusaam ka sellest, mida me jalgratastega linnas saavutada üldse tahame.

Linna üheks defineerivaks omaduseks on efektiivsus. Sellepärast inimesed nendesse kolivadki, et hoida aega kokku tegemiste ja toimetuste pealt, millele üksi või kuskil mujal kuluks rohkem. Efektiivsus väljendub erinevates elu aspektides: töös, eraelus, igapäevastes toimetustes, toitumises, trenni tegemises, seltsimises jms, ja ka erinevate kohtade vahel liikumises. Viimase puhul mängivad olulist rolli liikumise kiirus, mugavus, kulukus, aga ka puhtus, meeldivus, mõnus ja sobivus. Inimesi on erinevaid ja veel rohkem on nende soove ja vajadusi, millega nad ööpäeva jooksul linnas soovivad tegeleda. Hästi toimiv linn, näiteks Kopenhaagen, pakubki ringiliikumiseks mitmekülgset valikut võimalustest, mida saab ka omavahel kombineerida.

Tähelepanu, et Kopenhaagenis on efektiivse liikumise voog kolmekäiguline – jalgsi (3-5 km/h), rattaga (15-20 km/h), autoga (30-50 km/h) ja lisaks seisu- või puhkekäik (0 km/h). Need kiiruste kanalid on ka Kopenhaageni linnaruumis füüsiliselt tajutavad – intuiitiivselt arusaadava keskkonnana, mida toetab märgistus. Kõnneteel käidi jalgsi ja aeglaselt ning autod ega jalgratturid sinna keskmist kiirust tõstma ei trüginud, samamoodi nagu ei koperdanud jalakäijad jalgrattateel ees ja kõige selle võrra oli lihtsam ka autojuhtidel – nad teadsid, milliste voogudega enda kõrval arvestada. Jalgrattaga arvestati läbivalt kui **legitiimse** sõiduvahendiga.

Eestis seevastu on jalgratturid kohati jäetud liikluses vaeslapse rolli, kes amfiibse olemusena peab kord jalakäijate vahel slaalomit sõitma, kord küljepeegleid nügides sõiduteel vibama, mõlemal juhul tihti peale segades efektiivse liikumise vooge. Seaduses oleks nagu kõik vajalik juba olemas, kuid tihti ei toeta teda ja tema soovitud kiirust ei kaasliiklejate teadlikkus ega ka tänavaruum ise. Jalgratturitele oma liikumiskoridori eraldamine ja selle legitimeerimine ühiskonna silmis aitaks kuivalt öelduna arendada linnas liikumise efektiivsust ja arusaadavust. Sealjuures ei võida ainult need, kes jalgrattaga sõitma hakkavad. Iga autojuht, kes kolib ratta selga, teeb sellega ka sõiduteele ruumi juurde. Tekiks ka tõsiseltvõetav täiendus liiklemisvõimaluste amplituudisse, mida seni ebakindluse, ebatavalisuse või ebamugavuse tõttu vahest välditud on.

Kuidas seda saavutada, mis Kopenhaagenis juba töötab? Ka seda küsiti õppereisi korraldajatelt mitmeid kordi. Tuleb olla kannatlik, kuid samas mitte lahenduste ja katsetustega enam jokatada. Taanis on jõutud praeguse tulemuseni aastakümnete pikkuse tööga. Muutusi ei tasu oodata üleöö, kuid iga väike samm viib edasi. Peab ka eksperimenteerima ja selle tulemusi mõõtma ja hindama – selle asemel, et kohe projekteerimise kallale minna, võib vahel olla mõttekam proovida läbi ajutisi lahendusi, enne kui hakata kõike kivisse valama. Sellised eksperimendid annavad nii sisendit kui ka kindlust tulevase lahenduse toimimiseks, nii otsustajatele endile kui ka ruumi kasutajatele. Ja loomulikult tuleb näidata eeskujut – kui millessegi uskuda ja tahta sellega teisi nakatada, siis peab ka ise seda viljelema. Vaid nii saad olla kursis ka kõigi tegelike nüanssidega, mis suurest ideest endast vähem olulisemad ei ole.

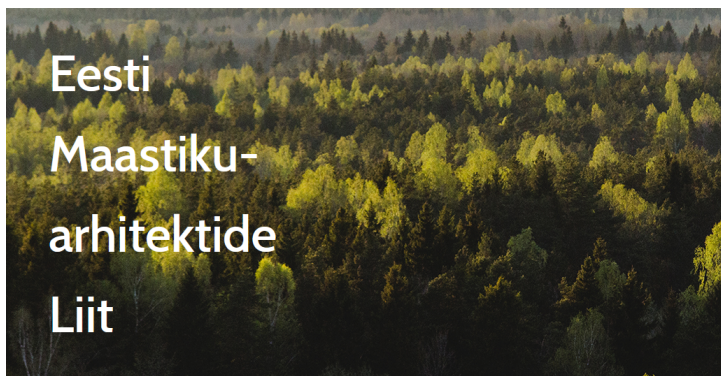
KUIDAS LIIDU KÄSI KÄIB?

Aasta lõpu ja uue alguse puhul võtame taas hetke, et korraldada mõelda nii möödunud aastale kui tulevikuplaanidele. Kuidas liidul läheb, mille kallal on juhatus tegutsenud ning mida on oodata järgmiselt aastalt? Küsimustele vastavad juhatusel liikmed Maarja Gustavson, Külli Sepp, Silver Riisalo ja Tanel Breede.

Olete EMALit nüüdseks vedanud juba enam kui poolteist aastat ning näinud õige lähedalt seda, mis maastiku- arhitektuuri erinevatel tasanditel teoksil on. Kui mõtlete nii oma kogemusele liidu juhatuses kui igapäevatoole, siis millise hinnangu annaksite Eesti maastikuarhitektuuri hetkeseisule ning millised eriala arengud kõige rohkem rõõmu valmistavad?

Maarja: Praeguseid globaalseid suundumusi arvestades on maastikuarhitektuuri rolli võimatu ülehinnata. Maastikuarhitektidena meil on, mida kliimamuutuste, rohepöörde ja interdistsiplinaarsete väljakutsete ajastul ühiskonnale anda. Meie eriala on unikaalne kombinatsioon insenerimõttest, loodusest ja oskusest luua terviklikke ruumilahendusi. Arusaamad maastikuarhitektuuri (lisand)väärtustest levivad järjest laiemalt, kuid pikk tee on veel minna. Juhatus tegutseb pidevalt eriala propageerimise ja maastikuarhitektide töö väärtustamise nimel. Igapäevaste jooksvate küsimuste lahendamise juures katsume just seda pikka sihti silme eest hoida.

Võrreldes muu maailmaga on maastikuarhitektuuri hetkeseis Eestis täiesti tasemel. Meie paindlikkus ja väiksus ning loomupärane "metsapoolne olek" on eelisteks, mis loovad viljaka pinnase suurepäraste väliruumilahenduste sünniks. Häid näiteid, mida uhkusega nii omakeskis kui rahvusvahelisel pinnal jagada, leidub Eestis päris palju ja väga erinevates kohtades.

Tanel: Maastikuarhitektide hakatakse järjest rohkem kaasama väliruumi projektidesse ning järjest enam on just maastikuarhitektide töögrupi juhiks. Seda kinnitab ka Bruno Marquesi (portugali päritolu maastikuarhitekt, IFLA Worldi president, EMALi liige, toim.) külaskäik.

Silver: Meil on sirgunud juba arvestatav hulk arvestataval tasemel maastikuarhitektide. Loomulikult vajame neid kõige rohkem siin Eestis, aga tegelikult kutsun ülesse julgelt minema ka Eestist välja.

Küll: Maastikuarhitektuuri olulisus on aastatega tõusnud. Linnasüsteemis töötades näen järjest kasvavat vajadust kõrgetasemelise maastikuarhitektuuri järele – haljastus on võrdväärne element linnakeskkonna tehiselementide kõrval. Lisaks haljastusele mõistetakse üha enam, et väliruumi ja maastikku aitavad väärtustada vaid sinna oskuslikult lisatud elemendid ja maastikuarhitektil on oluline roll selle terviku loomisel. Sellise mõttemalli muutuse üle saab ainult rõõmu tunda.

Kuidas liidul eelmisel aastal läks? Mida peate isiklikult kõige olulisemateks õnnestumisteks ja mis pakkus kõige rohkem peavalu?

Maarja: Minu jaoks on 2023. aasta kolm suursündmust äsjane arhitektuuripreemiade gala, kevadine EMALi juubeliseminar ja koosviibimine ning IFLA presidendi Bruno Marquesi kõrgetasemeline visiit Eestisse. Kõiki neid üritusi sai põhjalikult ette valmistatud ja rõõm on tõdeda, et need õnnestusid hästi. Heameelt teeb ka nii kõigi loomeliitude, aga eriti kolme arhitektuurivaldkonna liidu (EMAL, ESL ja EAL) omavaheline sünergia ja koostöö.

Lootsime oluliselt suurendada liikmeskonda ja unistasime jõuda kolmekohalise arvuni. Liitu astus 10 uut liiget, kuid 100 piiri me ei ületanud – EMALil on 2023. aasta lõpuga 98 liiget.

Kõige suurem peavalu on vast olnud ajaressursi leidmine – seda nii isiklikus plaanis kui erinevate töögruppide/valdkondade mehitamise osas. Praegu võiks olla maastikuarhitektuuri ja -arhitektide kuldajastu ja tähelend, kuid lihtsalt pole aega kõigi teemadega tegeleda ja erinevatele kohtumistele jõuda. Tahaksime siinkohal väga tänada neid aktiivseid liikmeid, kes tegelevad vabatahtlikena kõikvõimalike oluliste erialaste teemadega ja on oma kompetentsiga abiks erinevate jooksvate küsimuste lahendamisel – aitäh teile! Samas eriala arengut ja populariseerimist silmas pidades oleks meil veelgi enam abikäsi vaja – olete kõik lahkesti oodatud panustama!

Tanel: Suurim õnnestumine oli kindlasti arhitektuuripreemiade gala, selles osas kummardus Maarjale ja Küllile kelle kindlal juhtimisel see õnnestus.

Silver: Juba 2022. aastal algatas Kunstnike Liit kampaania "Ravikindlustus kõigile". Eks see on ajendatud sellest, et loomeinimestel puuduvad tihti elementaarsed sotsiaalsed garantiid. Arhitektuurivaldkond on küll loomevaldkondadest üks paremini hakkamasaavaid, kuid nn eesti keskmisele jääme sissetulekuid arvestades ikkagi tugevalt alla. Samuti on selle teema puhul oluline olla protsessidega kaasas ja toetada partnereid.

Järgmisel aastal läheb tõenäoliselt muutmisele Kultuurkapitali seadus ning kaalumisel on loovisikute ja loomeliitude seaduse muutmise. Viimase raames hakatakse/hakkame jälle üle vaatama, et kes ikkagi on loovisik ja milline roll saab tulevikus olema loomeliitudel. EMAL oli eelmisel aastal kõigi nende protsessidega kaasas. Isegi kui täna meid nt sotsiaalsete garantiide kampaania või Kulka seaduse muutmise otseselt nii väga ei puuduta, tuleb meil laua taga olla ja täna me seal ka oleme.

Küll: Peasündmused olid minugi jaoks vaieldamatult juubeliaasta üritused ja arhitektuuripreemiade gala organiseerimine. See oli põnev ja ühtlasi närvekõditav, kuid tänu usinatele abilistele kõik sujus suurepäraselt! Kogu juhatuses oldud aja on olnud suureks abiks liidu koordinaator Reet, kes hoiab operatiivselt silma peal meie liidu toimingutel. Suur tänu talle!

Liidu arenguks vajalike tegevuste jaoks aja leidmine oma igapäevase töö ja eraelu vahel on olnud minu jaoks kõige raskem. Suur murekoht on ka liiga vähene koostöö liidu eestseisuse ja juhatuse vahel, suurim soov oleks saada eestseisuselt regulaarset tagasisidet ja sisendit meie eriala vajaduste ja tegevuste osas.

Millised on suuremad projektid või mõtted, mida tahaksite järgmisel (pool)aastal ära teha?

Maarja: Üheks pakilisemaks küsimuseks on endiselt hariduse teema. Võrreldes sellega, kui palju on praegu maastikuarhitektuuri erialal (magistrantuuri) lõpetajaid, oleks Eestis palju rohkem maastikuarhitektide vaja. Uute maastikuarhitektuuri õppekavade avamine on praegu väga aktuaalne.

Lahendust tahaksin leida ka EMALi kontori küsimusele. Praegu sisuliselt seisab meie kontor jõude ja seda praktiliselt ei kasutata. Ilmselt tuleb see teema pikemalt arutlusele kevadisel üldkogul.

Hanked ja autoriõiguse küsimused on meie erialal pidevalt probleemsed olnud, kuid viimasel ajal taas eriti reljeefselt esile kerkinud. Ebarealistlikele tähtaegadele ja madalale hinnale orienteeritusele lisaks otsitakse liigagi tihti ka odavat projekteerijat teise autori tööle. Kahjuks tuleb tunnistada, et nii meie liikmete kui lausa volitatud maastikuarhitektide seas leidub pakkujaid, kes selle ebaeetilise tee valivad. Kõige muu hulgas on uuel aastal plaanis need teemad päevakorda tõsta.

Tanel: 2024. aasta esimeses pooles valmib koostöös EALI, EKELi ja Kliimaministeeriumiga arhitektuurivaldkonna ajakulu arvestuse kalkulaator, mis loodetavasti toob selgust projektide tegelikule ajakulule ning aitab turgu ühtlustada. Kalkulaatori kasutajatena näeme nii projektide tellijaid kui teostajaid.

Silver: Enese tutvustamine ja enese olulisemaks tegemine on meie endi tähtis töö. Tegelikult on maastikuarhitektuuril selleks hea aeg, seda tuleb kasutada. Samuti on pidev protsess organisatsiooni identiteediga ja sõnumitega tegelemine, ilmselt tuleks see nüüd jälle ette võtta.

Küll: Hariduse teema on teravalt esile kerkinud – meie eriala ei saa kasvada ilma täiendava haridust pakkuva koolita. Lisaks Tartule tuleb leida täiendav ülikool ka Põhja-Eesti piirkonnas, minu eesmärk on edastada veel jõulisemalt signaal hariduse vajadusest ka ministeeriumile.

Selle juhatuse volitused hakkavad kevadel lõppema. Kas plaanis on ka uue juhatuse koosseisu kandideerida?

Maarja: Selle otsustamiseks on veel õnneks natuke aega. Samas tahaksin siinkohal teha üleskutse kõikidele liikmetele, et andke julgelt teada, kes tahaks juhatusse kandideerida!

Tanel: Loodan näha juhatusse kandideerijate järjekorda.

Silver: Oluline on, et tekiks jälle selline sujuv vahetus, kus osad liikmed on "vanad", osad "uued". Võiks olla mõistlik, et osa tänastest juhatuse liikmetest teevad selleks rotatsiooniks ruumi uutele tulijatele.

Küll: Iga liidu liige võiks omada juhatuse koosseisus töötamise kogemust! Julgustan igati kandideerima, siit saadud kogemus annab kindlasti kuhjaga rohkem kui kõrvaltvaatajana paistab. Näeksin sama rotatsioonilist liikumist ka erinevate töögruppide ja komisjonide liikmete koosseisus.

Mida tahaksite liidu liikmetele uueks aastaks südamele panna?

Maarja: Rohkem koostööd nii omavahel, liiduga kui teiste siduserialadega!

Tanel: Ootan liikmetelt aktiivsemat kaasaraakimist ja osalemist töögruppides.

Silver: Veel rohkem enda maksma panemist – maastikuarhitektuur on suuüür valdkond, milleta teised väliruumiga tegelevad erialad hakkama ei saa. Ja me ei ole mitte garneering, vaid tuum.

Küll: Olen rõõmus ja tänulik iga liidu liikme üle – koos suudame rohkem ja igapäev panus teeb meid veel võimsamaks.

